

Voorwoord

Voor Hulpofficieren en specialisten in de opsporing

Dit zakboek is geschreven voor hulpofficieren van justitie. Het zakboek bevat een handzame, overzichtelijke en praktijkgerichte bespreking van:

- de juridische verwerking van veel voorkomende misdrijven (veel voorkomende criminaliteit en ZSM);
- algemene leerstukken uit het Wetboek van Strafrecht (opzet, schuld, oorzaakelijkheid, strafuitsluitingsgronden, poging, voorbereiding, deelneming, enz.);
- misdrijven en overtredingen uit het Wetboek van Strafrecht, de Opiumwet, de Wet wapens en munitie en de Wegenverkeerswet.

Door de diepgang van de bespreking is dit zakboek ook zeer geschikt voor specialisten in de opsporing.

In ruim 2400 voetnoten wordt verwezen naar jurisprudentie, Kamerstukken en literatuur. Honderden dagelijks voorkomende praktijkvragen worden besproken en beantwoord. Ook dit zakboek is voorzien van een omvangrijk register. Zie voor de verwerkte actualiteiten het overzicht voorin dit zakboek.

Kwaliteit, tijdwinst en voorkoming vertraging

In het zakboek worden veel tips gegeven voor het opsporingsonderzoek, het proces-verbaal, beoordelaars van dat proces-verbaal en het maken van een tenlastelegging. Het opvolgen van deze tips zal de kwaliteit van werken verbeteren, tijdwinst opleveren in het vervolg van de keten en vertraging bij de verdere afhandeling van de strafzaak voorkomen. Aanbevolen dus voor kwaliteitsprojecten OM-Politie. Regelgeving, literatuur en jurisprudentie zijn bijgewerkt tot 24 juli 2017.

Speciaal zakboek voor overige opsporingsambtenaren

Voor de overige opsporingsambtenaren is er het zakboek Strafvordering en Strafrecht: een afgeslankte versie van de zakboeken Strafvordering en Strafrecht voor de hulpofficier in één boek.

Overige zakboeken

Zie daarvoor pagina 3 van het kافت van dit zakboek en woltersklower.nl/politie of zakboekenpolitie.com.

Actualiteiten na verschijning papieren zakboeken online

De belangrijkste actualiteiten na het verschijnen van de papieren zakboeken worden verwerkt op zakboekenpolitie.com, facebook.com/zakboeken en twitter.com/zakboeken.

Zakboeken ook geactualiseerd online

De drie zakboeken Strafvordering, Strafrecht en Wetteksten voor de HulpOvJ zijn ook online te raadplegen en worden maandelijks geactualiseerd. Raadpleeg voor een abonnement woltersklower.nl/politie.

Zakboekenpolitie.com

Op deze website zijn de volgende onderwerpen terug te vinden.

1. Actualiteiten verschenen na afsluiting van de laatste papieren edities van de zakboeken (per zakboek en per paragraaf weergegeven).
2. Meerkeuzetoetsen over de inhoud uit de zakboeken Strafvordering en Strafrecht en Proces-verbaal en Bewijsrecht.
3. De mogelijkheid tot het geven van verbetertips voor de zakboeken.
4. Productinfo over en bestellen van de diverse zakboeken (inclusief digitale versies).

Meerkeuzetoetsen op zakboekenpolitie.com

Op zakboekenpolitie.com zijn de volgende meerkeuzetoetsen terug te vinden (in Word of Pdf).

1. Algemeen.
2. Verdachte.
3. Vrijheid.
4. Kleding/lichaam.
5. Beslag.
6. Plaatsen.
7. Bijzondere opsporingsbevoegdheden.
8. Overige bevoegdheden.
9. Bijzondere Wetten.
10. Strafvordering overall (4 toetsen).
11. Veel voorkomende misdrijven overall (2 toetsen).
12. Zedenmisdrijven.
13. Proces-verbaal en Bewijsrecht.

Totaal 415 meerkeuzevragen met antwoorden, uitleg en verwijzing naar de zakboeken. In de vragen zijn de meest voorkomende verbeterpunten verwerkt. Zie zakboekenpolitie.com > toetsen.

Twitter.com/zakboeken

Ook u kunt volger worden van de zakboeken en tweets ontvangen met de laatste nieuwtjes. Zie twitter.com/zakboeken.

Facebook.com/zakboeken

De belangrijkste actualiteiten na de laatste papieren zakboeken zijn nu ook te volgen via facebook.com/zakboeken.

Utrecht, 24 juli 2017

Mike Hoekendijk

Inhoudsopgave

VOORWOORD	3
Overige zakboeken	3
Actualiteiten na verschijning papieren zakboeken online	3
Zakboeken ook geactualiseerd online	3
Zakboekenpolitie.com	3
Meerkeuzetoetsen op zakboekenpolitie.com	4
Twitter.com/zakboeken	4
Facebook.com/zakboeken	4
OVERZICHT VERWERKTE ACTUALITEITEN	5
GEBRUIKTE LITERATUUR	15
GEBRUIKTE AFKORTINGEN	16
1 VEEL VOORKOMENDE CRIMINALITEIT / ZSM	17
1.1 Inleiding	17
1.2 ZSM	17
1.3 Nieuwkomers	17
1.4 Studietips veel voorkomende misdrijven / dwangmiddelen	17
1.5 Dwangmiddelen/bevoegdheden en digitale zakboeken	18
1.6 Wetten.nl: actueel en terugkijken in geschiedenis	18
1.7 Actualiteiten Zakboeken Politie	18
1.8 Twitter / Facebook	18
1.9 Bewijsrecht	18
1.10 Algemene tips voor beoordelen zaak	20
1.11 Voorvragen	20
1.12 Beeldmateriaal	22
1.13 Betreden woning	22
1.14 Vormverzuim (onrechtmatig verkregen bewijs)	22
1.15 Art. 63 Sr (in rekening brengen eerdere veroordeling)	23
1.16 Klachtmisdrijven	24
1.17 Check opsporingsbevoegdheid boa	24
1.18 Beoordeel welke tenlastelegging past bij casus/pv	25
1.19 Moeilijke tenlasteleggingen	25
1.20 Twijfel mogelijk over voltooid zijn feit?	25
1.21 Twijfel mogelijk over (mede)plegen?	25
1.22 Efficiënt ten laste leggen	27
1.23 Controleer de tenlastelegging	27
1.24 Maximaal vijf feiten uitgewerkt op dagvaarding	27
1.25 Leesbaarheid/begrijpelijkheid tenlastelegging en periodes	28
1.26 Poging verkeerd tenlastegelegd	28
1.27 Meer overzicht in concept-tenlastelegging	29
1.28 Verfeitelijken	29
1.29 Diefstal/verduistering/heling	30
1.30 Opiumwet / hennepkwekerij	30
1.31 Ambtsdwang, verzet, niet voldoen bevel/vordering, beletten/enz.	31
2 INLEIDING (OPZET, SCHULD, OORZAKELIJKHEID, STRAFUITSLUITINGSGRONDEN, ENZ.)	32
2.1 Inleiding	32
2.2 Gevolgs- en gedragsdelicten	32

2.3	Commissie- en omissiedelicten	32
2.4	Aflopende en voortdurende delicten	33
2.5	Kwaliteitsdelicten	33
2.6	Tijd en plaats van het delict	34
2.7	Oorzakelijkheid (causaliteit/toerekenen)	34
2.8	Opzet	37
2.9	Schuld	50
2.10	Wederrechtelijk	51
2.11	Voorbedachte raad	52
2.12	Geobjectiveerde bestanddelen	55
2.13	Strafuitsluitingsgronden: inleiding	55
2.14	Noodweer(exces) / putatief noodweer (art. 41 Sr)	57
3	POGING, VOORBEREIDING EN DEELNEMING	66
3.1	Inleiding	66
3.2	Poging (art. 45 Sr)	66
3.3	Vorbereiding (art. 46 Sr)	68
3.4	Poging uitlokking / doen plegen (art. 46a Sr)	73
3.5	Vrijwillige niet-voltooiing (art. 46b Sr)	74
3.6	Deelneming	77
3.7	Plegen (art. 47 Sr)	77
3.8	Doen plegen (art. 47 Sr)	78
3.9	Medeplegen (art. 47 Sr)	78
3.10	Uitlokken (art. 47 Sr)	88
3.11	Medeplichtigheid (art. 48 Sr)	89
3.12	Verschillen tussen enige vormen van deelneming	93
3.13	Deelneming aan deelneming	94
3.14	Daderschap: rechtspersonen, opdracht-/leidinggever (art. 51 Sr)	94
3.15	Daderschap: publiekrechtelijke rechtspersoon	97
3.16	Functioneel daderschap	98
4	BETEKENIS VAN SOMMIGE UITDRUKKINGEN	100
4.1	Gegevens (art. 80quinquies Sr)	100
4.2	Geautomatiseerd werk (art. 80sexies Sr)	100
4.3	Plegen van geweld (art. 81 Sr)	101
4.4	Zwaar lichamelijk letsel (art. 82 Sr)	102
4.5	Van het leven beroven (art. 82a Sr)	105
4.6	Terroristisch misdrijf (art. 83 Sr)	106
4.7	Terroristisch oogmerk (art. 83a Sr)	106
4.8	Misdrijf ter voorb./makkelijk maken terr. misdrijf (art. 83b Sr)	106
4.9	Ambtenaren (art. 84 Sr)	106
4.10	Inklimming (art. 89 Sr)	107
4.11	Valse sleutels (art. 90 Sr)	108
4.12	Opkoper enopkopen (art. 90bis Sr)	108
4.13	Discriminatie (art. 90quater Sr)	109
4.14	Toepasselijkheid bepalingen uit eerste boek Sr (art. 91 Sr)	111
5	MISDRIJVEN TEGEN DE OPENBARE ORDE	112
5.1	Inleiding	112
5.2	Opruiing (art. 131 Sr)	112
5.3	Verspreiding opruiend geschrift (art. 132 Sr)	114

5.4	Aanbod tot medeplichtigheid (art. 133 Sr)	115
5.5	Verspreiding aanbod tot medeplichtigheid (art. 134 Sr)	116
5.6	Gelegenheid, enz. verschaffen tot terr. misdrijf (art. 134a Sr)	116
5.7	Belediging van een groep mensen (art. 137c Sr)	116
5.8	Aanzetten tot haat, discriminatie of geweld (art. 137d Sr)	121
5.9	Verspreiding discriminatie (art. 137e Sr)	123
5.10	Steunverlening discriminatie (art. 137f Sr)	125
5.11	Discriminatie in uitoefening ambt/beroep/bedrijf (art. 137g Sr)	126
5.12	Ontzetting uit beroep (art. 137h Sr)	127
5.13	Huisvredebreuk (woning, besloten lokaal of erf) (art. 138 Sr)	127
5.14	Kraken (art. 138a Sr)	134
5.15	Computervredebreuk (art. 138ab Sr)	136
5.16	Belemmering toegang/gebr. geautomatis. werk (art. 138b Sr)	138
5.17	Lokaalvredebreuk (lokaal openbare dienst) (art. 139 Sr)	139
5.18	Plaatsen opname/aftap/afluisterapparatuur (art. 139d Sr)	140
5.19	Gebruik verborgen camera in woning, enz. (art. 139f Sr)	141
5.20	Deelneming aan crim.org. / verboden rechtspers. (art. 140 Sr)	142
5.21	Deelneming aan terroristische organisatie (art. 140a Sr)	145
5.22	Openlijke geweldpleging (art. 141 Sr)	145
5.23	Gelegenheid/enz. verschaffen plegen geweld (art. 141a Sr)	154
5.24	Vals alarm, gebruik alarmnummer (art. 142 Sr)	154
5.25	Nepbom verzenden/plaatsen/achterlaten/melden (art. 142a Sr)	155
5.26	Grafschennis (art. 149 Sr)	156
5.27	Onttrekken van lijk aan nasporing (art. 151 Sr)	157
6	MISDRIJVEN WAARDOOR DE ALGEMENE VEILIGHEID VAN PERSONEN OF GOEDEREN IN GEVAAR WORDT GEBRACHT	159
6.1	Inleiding	159
6.2	Brandstichting, ontploffing, overstroming (art. 157 Sr)	159
6.3	Brand enz. door schuld (art. 158 Sr)	161
6.4	Belemmeren blussen brand (art. 159 Sr)	162
6.5	Vernieling, enz. elektriciteitswerk (art. 161bis Sr)	163
6.6	Vernieling geautom. werk / werk telecom (art. 161sexies Sr)	164
6.7	Vernieling verkeerswerk (art. 162 Sr)	165
6.8	Vernieling verkeerswerk door schuld (art. 163 Sr)	167
6.9	Veroorzaken gevaar spoorweg- of luchtverkeer (art. 164 Sr)	167
6.10	Veroorzaken gevaar spoor/luchtverkeer schuld (art. 165 Sr)	168
6.11	Vernieling gebouw (art. 170 Sr)	169
6.12	Vernieling gebouw schuld (art. 171 Sr)	169
6.13	Verontreiniging bodem/lucht/oppervlaktewater (art. 173a Sr)	169
6.14	Veront. bodem/lucht/oppervlaktewater schuld (art. 173b Sr)	170
6.15	Verkoop voor gezondheid schadelijke waren (art. 174 Sr)	170
6.16	Verkoop schadelijke waren door schuld (art. 175 Sr)	171
7	MISDRIJVEN TEGEN OPENBAAR GEZAG EN MEINEED	172
7.1	Poging tot omkopingambtenaar (art. 177 Sr)	172
7.2	Begunstiging van ambtenaren (art. 177a Sr)	174
7.3	Gelijkstelling ambtenaren (art. 178a Sr)	174
7.4	Ambtsdwang (art. 179 Sr)	174
7.5	Wederspannigheid (art. 180 Sr)	175
7.6	Strafverzwaring ambtsdwang/wederspannigheid (art. 181 Sr)	181
7.7	Strafverzwaring ambtsdwang/wederspannigheid (art. 182 Sr)	181

7.8	Met ambtenaren gelijkgestelden (art. 183 Sr)	182
7.9	Niet voldoen aan bevel, beletten/belemm./verijd. (art. 184 Sr)	182
7.10	Opzettelijk handelen i.s.m. gedragsaanwijzing (art. 184a Sr)	189
7.11	Bemoeilijken ambtsverrichting (art. 185 Sr)	189
7.12	Met ambtenaren gelijkgestelde personen (art. 185a Sr)	191
7.13	Deelnemen aan samenschooling (art. 186 Sr)	191
7.14	Valseaangifte of klacht (art. 188 Sr)	193
7.15	Hulp aan daders van misdrijven (art. 189 Sr)	195
7.16	Bevrijding gedetineerde (art. 191 Sr)	198
7.17	Aanmatiging van rechten (art. 196 Sr)	199
7.18	Verblijf ongewenst vreemdeling (art. 197 Sr)	200
7.19	Mensensmokkel (art. 197a Sr)	202
7.20	Ongewenst vreemdelingarbeid laten verrichten (art. 197b Sr)	205
7.21	Goederen onttrekken aan beslag (art. 198 Sr)	205
7.22	Verbreking zegel (art. 199 Sr)	206
7.23	Meineed (art. 207 Sr)	207
8	VALS GELD	210
8.1	Inleiding	210
8.2	Geld namaken/vervalsen (art. 208 Sr)	210
8.3	Vals geld uitgeven, ontvangen, enz. (art. 209 Sr)	211
8.4	Handelingen m.b.t. in omloop te brengen geld (art. 210 Sr)	212
8.5	Uitgeven vals geld te goeder trouw ontvangen (art. 213 Sr)	212
8.6	Stoffen/voorwerpen/gegevens tot vervalsen bestemd (art. 214 Sr)	213
9	VALSHEID MET GESCHRIFTEN, GEGEVENS EN BIOMETRISCHE KENMERKEN	214
9.1	Valsheid in geschrift (art. 225 Sr)	214
9.2	Valsheid met bijzondere geschriften (art. 226 Sr)	218
9.3	Valse opgave met authentieke akte (art. 227 Sr)	219
9.4	Niet naar waarheid gegevens verstrekken (art. 227a Sr)	220
9.5	Nalaten tijdig verstrekken van gegevens (art. 227b Sr)	220
9.6	Vals reisdocument/identiteitsbewijs; identiteitsfraude (art. 231 Sr)	221
9.7	Vervalsen biometr. kenmerken/persoonsgegevens (art. 231a Sr)	224
9.8	Identific. pers. gegevens van ander misbruiken (art. 231b Sr)	226
9.9	Valse betaalpas of waardekaart (art. 232 Sr)	227
9.10	Stoffen/voorw. /gegevens tot vervalsen bestemd (art. 234 Sr)	229
10	MISDRIJVEN TEGEN DE ZEDEN	230
10.1	Inleiding	230
10.2	Schennis van de eerbaarheid (art. 239 Sr)	233
10.3	Afbeelding/voorwerp aanstotelijk voor eerbaarheid (art. 240 Sr)	236
10.4	Bescherming jeugdigen <16 jaar (art. 240a Sr)	237
10.5	Kinderpornografie (art. 240b Sr)	238
10.6	Verkrachting (art. 242 Sr)	250
10.7	Seksueel binnendr. bewusteloze/onmachtige/enz. (art. 243 Sr)	256
10.8	Seksueel binnendringen van iemand <12 jaar (art. 244 Sr)	259
10.9	Seksueel binnendringen van iemand <16 jaar (art. 245 Sr)	259
10.10	Feitelijke aanranding van de eerbaarheid (art. 246 Sr)	262
10.11	Ontucht met bewusteloze/onmachtige/<16j/enz. (art. 247 Sr)	266

10.12	Strafverzwaring (art. 248 Sr)	268
10.13	Verleiding van <18jarige tot ontucht (art. 248a Sr)	269
10.14	Ontucht met prostituee 16-18j (art. 248b Sr)	272
10.15	Aanwezigheid bij seksshows <18j (art. 248c Sr)	273
10.16	Seksuele corruptie (art. 248d Sr)	273
10.17	Grooming (art. 248e Sr)	275
10.18	Teweegbr./bevorderen ontucht door persoon <18j (art. 248f Sr)	278
10.19	Ontucht met misbruik gezag/vertrouwen/enz. (art. 249 Sr)	279
10.20	Koppelaarij (art. 250 Sr)	284
10.21	Bijkomende straf, ontzetting rechten/beroep (art. 251 Sr)	285
10.22	Bedwelvende drank (art. 252 Sr)	285
10.23	Ontuchtige handelingen met een dier (art. 254 Sr)	286
10.24	Porno tussen mens en dier (art. 254a Sr)	286
11	BELEDIGING	288
11.1	Inleiding	288
11.2	Smaad(schrift) (art. 261 Sr)	291
11.3	Laster (art. 262 Sr)	294
11.4	Bewijskracht vonnis (art. 265 Sr)	294
11.5	Eenvoudige belediging (art. 266 Sr)	295
11.6	Belediging openbaar gezag, enz. (art. 267 Sr)	296
11.7	Lasterlijke aanklacht (art. 268 Sr)	300
11.8	Belediging meestal klachtdelict (art. 269 Sr)	301
11.9	Smaad(schrift) jegens overledene (art. 270 Sr)	301
11.10	Verspreiding voor overledene beledigend geschrift (art. 271 Sr)	302
12	MISDRIJVEN TEGEN DE PERSOONLIJKE VRIJHEID	303
12.1	Inleiding	303
12.2	Mensenhandel (art. 273f Sr)	303
12.3	Misbruik prostituee slachtoffer mensenhandel (art. 273g Sr)	310
12.4	Onttrekking minderjarige aan gezag/opzicht (art. 279 Sr)	311
12.5	Opzettelijke vrijheidsberoving (art. 282 Sr)	314
12.6	Gijzeling (art. 282a Sr)	316
12.7	Vrijheidsberoving door schuld (art. 283 Sr)	316
12.8	Dwang (art. 284 Sr)	316
12.9	Bedreiging (art. 285 Sr)	318
12.10	Beïnvloeding getuige (art. 285a Sr)	324
12.11	Belaging (stalking) (art. 285b Sr)	326
12.12	Huwelijksdwang (art. 285c Sr)	330
13	MISDRIJVEN TEGEN HET LEVEN	332
13.1	Doodslag (art. 287 Sr)	332
13.2	Doodslag in combinatie met ander feit (art. 288 Sr)	337
13.3	Moord (art. 289 Sr)	339
13.4	Kinderdoodslag (art. 290 Sr)	340
13.5	Kindermoord (art. 291 Sr)	341
13.6	Deelneming aan kinderdoodslag/moord (art. 292 Sr)	341
13.7	Levensbeëindiging op verzoek; euthanasie (art. 293 Sr)	341
13.8	Aanzetten tot en/of hulp bij zelfdoding (art. 294 Sr)	342

14	MISHANDELING EN VEROORZAKEN DOOD OF ZWAAR LICHAAMELIJK LETSEL DOOR SCHULD	343
14.1	Eenvoudige mishandeling (art. 300 Sr)	343
14.2	Mishandeling met voorbedachte raad (art. 301 Sr)	345
14.3	Zware mishandeling (art. 302 Sr)	346
14.4	Zware mishandeling met voorbedachte raad (art. 303 Sr)	348
14.5	Strafverzwarende omstandigheden (art. 304 Sr)	348
14.6	Deelneming aan aanval of vechterij (art. 306 Sr)	350
14.7	Dood door schuld (art. 307 Sr)	352
14.8	Zwaar lichamelijk letsel door schuld (art. 308 Sr)	353
14.9	In uitoefening van ambt of beroep (art. 309 Sr)	356
15	DIEFSTAL EN STROPERIJ	357
15.1	Diefstal (art. 310 Sr)	357
15.2	Diefstal onder verzwarende omstandigheden (art. 311 Sr)	364
15.3	Diefstal met geweld (art. 312 Sr)	367
15.4	Stroperij (art. 314 Sr)	370
15.5	Gekwalificeerde stroperij (art. 315 Sr)	371
15.6	Diefstal niet of alleen op klacht vervolgbaar (art. 316 Sr)	371
16	AFPERSING EN AFDREIGING	373
16.1	Afpersing (art. 317 Sr)	373
16.2	Afdreiging (art. 318 Sr)	376
16.3	Afpersing/afdreiging niet of alleen op klacht vervolgbaar (art. 319 Sr)	377
17	VERDUISTERING	378
17.1	Verduistering (art. 321 Sr)	378
17.2	Verduistering in dienstbetrekking/beroep (art. 322 Sr)	382
17.3	Verduist. ter voorber./makkelijk maken terr. misdr. (art. 322a Sr)	383
17.4	Verduistering door voogd, enz. (art. 323 Sr)	383
17.5	Verduistering niet of alleen op klacht vervolgbaar (art. 324 Sr)	383
18	BEDROG	384
18.1	Oplichting (art. 326 Sr)	384
18.2	Flessentrekkerij (art. 326a)	396
18.3	Listig gebruik maken van telecomdienst (art. 326c Sr)	397
18.4	Acquisitiefraude (art. 326d Sr)	398
18.5	Online handelsfraude (art. 326e Sr) (wetsvoorstel)	400
18.6	Benadeling verzekeraar door brand/enz. (art. 328 Sr)	401
18.7	Bedrog met merken en handelsnamen (art. 337 Sr)	401
18.8	Bedrog niet of alleen op klacht vervolgbaar (art. 338 Sr)	403
19	VERNIELING	404
19.1	Inleiding	404
19.2	Vernieling (art. 350 Sr)	405
19.3	Vernieling computergegevens (art. 350a Sr)	407
19.4	Vernieling computergegevens door schuld (art. 350b Sr)	408
19.5	Vernieling werken openbaar nut/landsverdediging (art. 351 Sr)	408
19.6	Vernieling van gebouw of (lucht)vaartuig (art. 352 Sr)	410
19.7	Vernieling niet of alleen op klacht vervolgbaar (art. 353 Sr)	411

19.8	Strafverzwarijgsgronden (art. 354 Sr)	411
19.9	Vern. ter voorbereiding/makkelijk maken terr. misdrijf (art. 354a Sr)	411
20	BEGUNSTIGING	412
20.1	Inleiding	412
20.2	Opzetheling (art. 416 Sr)	412
20.3	Gewoonteheling (art. 417 Sr)	417
20.4	Schuldheling (art. 417bis Sr)	418
21	WITWASSEN	422
21.1	Inleiding	422
21.2	Witwassen (art. 420bis Sr)	424
21.3	Eenvoudig witwassen (art. 420bis.1 Sr)	433
21.4	Gewoontewitwassen (art. 420ter Sr)	435
21.5	Schuldwitwassen (art. 420quater Sr)	436
21.6	Eenvoudig schuldwitwassen (art. 420quarter.1)	437
22	OVERTREDINGEN	438
22.1	Inleiding	438
22.2	Straatschenderij/baldadigheid (art. 424 Sr)	438
22.3	Gevaarlijk dier / aanhitsen dier (art. 425 Sr)	439
22.4	Handelingen in staat van dronkenschap (art. 426 Sr)	441
22.5	Hinderlijk volgen op openbare weg (art. 426bis Sr)	442
22.6	Veiligheid verkeer (art. 427 Sr)	443
22.7	Brand zonder verlof (art. 428 Sr)	443
22.8	Diverse gevaarzettingsdelicten (art. 429 Sr)	444
22.9	Discriminatie in uitoefening ambt/beroep/bedrijf (429quater Sr)	445
22.10	Burengerucht (art. 431 Sr)	446
22.11	Opgeven valse identificerende pers. gegevens (art. 435, 4 Sr)	447
22.12	Verzuim handelaar gebruikt/ongeregeld goed (art. 437 Sr)	448
22.13	Verboden handel (437bis Sr)	450
22.14	Overtreding gemeenteverordening tegen heling (art. 437ter Sr)	450
22.15	Namaken bankbiljet/munt/postzegel/reisdocu/enz. (art. 440 Sr)	451
22.16	Gebruik verborgen camera in publiek toeg. plaats (art. 441b Sr)	451
22.17	Weigering hulpbetoon (art. 446 Sr)	454
22.18	Niet voldoen aan identificatieplicht (art. 447e Sr)	454
22.19	Nalaten hulpverlening bij levensgevaar (art. 450 Sr)	455
22.20	Openbare dronkenschap (art. 453 Sr)	456
22.21	Zich bevinden op verboden grond (art. 461 Sr)	456
23	OPIUMWET	458
23.1	Inleiding	458
23.2	Definitiebepaling (art. 1 Opiumwet)	458
23.3	Verbodsbepalingen lijst I (art. 2 Opiumwet)	459
23.4	Verbodsbepalingen lijst II (art. 3 Opiumwet)	462
23.5	Verbod aanprijzing/uitzondering (art. 3b Opiumwet)	462
23.6	Recepten/bestellen middelen lijst I of II (art. 4 Opiumwet)	463
23.7	Toezichthouders (art. 8j Opiumwet)	463
23.8	Opsporingsambtenaren (art. 8k Opiumwet)	463
23.9	Bevoegdheden Opiumwet (art. 9 Opiumwet)	464
23.10	Strafbepaling (art. 10 Opiumwet)	464
23.11	Voorbereiden/bevorderen Ow-misdrijven (art. 10a Ow)	464
23.12	Strafbepaling (art. 11 Opiumwet)	467

23.13	Vergemakkelijking illegale hennepteelt (art. 11a Opiumwet)	469
23.14	Deelneming aan organisatie (art. 11b Opiumwet)	472
23.15	Overtr./misdr., toepasselijkheid strafwet NL (art. 13 Opiumwet)	472
23.16	Gemeentelijke strafbepalingen	472
23.17	Coffeeshops en sluiting lokalen/woningen	473
23.18	Jurisprudentie algemeen	473
23.19	Jurisprudentie hennepkwekerij / diefstal elektriciteit	478
24	WET WAPENS EN MUNITIE	481
24.1	Inleiding	481
24.2	Algemene bepalingen: definities (art. 1 WWM)	481
24.3	Alg. bepalingen: categorieën wapens/munitie (art. 2 WWM)	482
24.4	Onderdelen/hulpstukken (art. 3 WWM)	486
24.5	Art. 3a t/m 6 WWM	486
24.6	In bewaring geven/nemen wapens en munitie (art. 8 WWM)	486
24.7	Bepalingen voor wapens van categorie I (art. 13 WWM)	486
24.8	Binnenkomen/uitgaan wapens/munitie cat. II en III (art. 14 WWM)	491
24.9	Vervoer wapens/munitie cat. II en III (art. 22 WWM)	491
24.10	Verlof vervoer wapens/munitie van categorie III (art. 24 WWM)	492
24.11	Voorhanden hebben wapens/munitie cat. II-IV (art. 26 WWM)	492
24.12	Dragen wapens/munitie cat. II, III en IV (art. 27 WWM)	493
24.13	Bevoegdheden WWM (art. 49 e.v. WWM)	493
24.14	Strafbaarstellingen, misdrijf/overtreiding (art. 54 t/m 56 WWM)	493
24.15	Regeling wapens en munitie (RWM)	495
24.16	Overige jurisprudentie Wet wapens en munitie	497
24.17	Vuurwapenbezit en voorgeleiden bij de OvJ/RC	498
25	WEGENVERKEERSWET 1994	499
25.1	Inleiding WVV	499
25.2	Definities (art. 1 WVV)	499
25.3	Gevaar en hinder (art. 5 WVV)	500
25.4	Dood en letsel door schuld (art. 6 WVV)	501
25.5	Verlaten plaats ongeval (art. 7 WVV)	510
25.6	Rijden onder invloed (art. 8 WVV)	514
25.7	Rijden tijdens obm/ongeldigverkl./invord./enz. (art. 9 WVV)	514
25.8	Wedstrijdverbod (art. 10 WVV)	517
25.9	Joyriding (art. 11 WVV)	518
25.10	Slecht zichtbaar of vals kenteken (art. 41 WVV)	518
25.11	Rijbewijsplicht (art. 107 WVV)	519
25.12	Informatieplicht eigenaar of houder motorrijtuig (art. 165 WVV)	520
25.13	Strafbepaling art. 6 WVV (art. 175 WVV) / vh	521
25.14	Ontz. besturen motorrijtuigen ter zake Sr (art. 179a WVV)	524
REGISTER		525

1. Veel voorkomende criminaliteit / ZSM

1.1 Inleiding

In dit hoofdstuk worden verbeter tips gegeven voor de juridische 'verwerking' van de veel voorkomende misdrijven bij opsporing en vervolging. Doelstelling: in minder tijd zaken beter afwerken. Minder 'rework' (werk opnieuw doen) en minder vrijspraken / niet-ontvankelijkheden.

1.2 ZSM

'De strafrechtelijke aanpak van veel voorkomende criminaliteit wordt steeds vaker door het OM afgedaan in plaats van door de rechter. Diefstal, vandalisme of bedreiging zijn voorbeelden van veelvoorkomende criminaliteit. Voor deze zaken is er de zogeheten ZSM-aanpak, waarbij zaken vaak in één dag worden afgehandeld. Daders worden direct en zorgvuldig gecorrigeerd en er wordt recht gedaan aan de belangen van de slachtoffers en de samenleving. In de ZSM-werkwijze buigen politie, OM, Reclassering Nederland, Slachtofferhulp Nederland en de Raad voor de Kinderbescherming zich samen en snel over de veelvoorkomende criminaliteit in de wijk. Na aanhouding van de verdachte wordt snel een beslissing genomen over het afdoeningstraject. Daarbij is het belangrijk dat verdachten goede rechtsbijstand ontvangen'.¹

1.3 Nieuwkomers

De afgelopen 20 jaar heb ik veel nieuwkomers mogen opleiden. De beste waren degenen die antwoorden op vragen zelf opzochten, konden vinden... en vervolgens tijdig, juist en volledig toepasten. Een goede beoordelaar herken je aan veelvuldig gebruikte boeken en/of snel de weg kunnen vinden op internet, zoals naar overheid.nl, rechtspraak.nl, navigator.nl, enz. En uiteraard gewoon zoeken middels bijv. Google.

1.4 Studietips veel voorkomende misdrijven / dwangmiddelen

Je leert het beste door aan de hand van je eigen zaken de bespreking van de betreffende misdrijven in dit zakboek te bestuderen. In die bespreking zijn heel veel praktijkvoorbeelden en praktijktips verwerkt.

Leren doe je namelijk niet door het (uitsluitend) volgen van een cursus maar vooral door zelf aan de slag te gaan. Door dit zakboek aan de hand van concrete zaken/vraagstukken te bestuderen, leer je terwijl je werkt. Zeker als je steeds iets meer leest over het onderwerp dan dat je op dat moment nodig hebt.

Om te testen of je kennis op niveau is, kun je de meerkeuzetoetsen op zakboekenpolitie.com maken. Niet voldoende scores van de toetsen lijkt een probleem. Door het maken van de toetsen zul je overigens ook veel bijleren, de meest voorkomende verbeterpunten zijn verwerkt.

Bestudeer als start met name de volgende zeer veel voorkomende misdrijven:

1. Opruiing (art. 131 Sr, zie 5.2).
2. Huisvredebreuk (art. 138 Sr, zie 5.13).
3. Openlijke geweldpleging (art. 141 Sr, zie 5.22).
4. Brandstichting en brand door schuld (art. 157 en 158 Sr, zie 6.2 e.v.).
5. Ambtsdwang, wederspanning, niet voldoen aan ambtelijk bevel, beletten/belemmeren/verijdelen (art. 179 Sr e.v., zie 7.4 e.v.).
6. Vals geld (met name art. 209 en 213 Sr, zie 8.3 en 8.5).
7. Valsheid in geschrift (met name art. 225 Sr e.v., zie 9.1 e.v.).

¹ Om.nl/onderwerpen/werkwijze-van-het-om.

8. Belediging (art. 261 e.v., zie 11.1 e.v.).
9. Dwang en bedreiging (art. 284 en 285 Sr, zie 12.8 en 12.9).
10. Beïnvloeding getuige (uitingen die verklaringsvrijheid kunnen beperken) (art. 285a Sr, zie 12.10).
11. Belaging (art. 285b Sr, zie 12.11).
12. Mishandeling (art. 300 Sr e.v., zie 14.1 e.v.).
13. Diefstal, diefstal d.m.v. geweld/afpersing (art. 310 Sr e.v., zie 15.1 e.v.).
14. Verduistering (art. 321 Sr, zie 17.1).
15. Oplichting (art. 326 Sr, zie 18.1).
16. Vernieling (art. 350 Sr, zie 19.2).
17. Heling (art. 416 e.v., zie 20.1 e.v.).

Zonder basiskennis van voornoemde misdrijven gaat het zeker niet goed en efficiënt lukken.

1.5 Dwangmiddelen/bevoegdheden en digitale zakboeken

De dwangmiddelen/bevoegdheden worden uitgebreid besproken in het zakboek Sv HulpOvJ, bij mijn weten op iedere politielocatie goed beschikbaar. De zakboeken Strafrecht voor de HulpOvJ en Strafvordering voor de HulpOvJ zijn voor de medewerkers van het OM digitaal te raadplegen via Kluwer Navigator of Legal Intelligence (maandelijks geactualiseerd!). Ook thuis te raadplegen door met het OM-account in te loggen op navigator.nl.

1.6 Wetten.nl: actueel en terugkijken in geschiedenis

Afgelopen 10 jaar zijn hééél veel wetten gewijzigd en er komen nog onnoemelijk veel wijzigingen aan. Raadpleeg bij twijfel (en daar moet je een gevoel voor ontwikkelen) wetten.nl. Bij feiten uit een grijs verleden kun je de wettekst zoals die luidde ten tijde van de pleegdatum/pleegperiode ook op wetten.nl vinden (door de pleegdatum in te voeren). Bij het zoeken naar de betreffende wet kun je afkortingen gebruiken zoals Sr, Sv, WWM, WVV.

1.7 Actualiteiten Zakboeken Politie

Actualiteiten na verschijning van de laatste papieren edities van de zakboeken zijn verwerkt op zakboekenpolitie.com.

1.8 Twitter / Facebook

De belangrijkste actualiteiten na het verschijnen van de papieren zakboeken worden ook verwerkt op twitter.com/zakboeken en facebook.com/zakboeken.

1.9 Bewijsrecht

Het is uiteraard van groot belang dat een opsporingsambtenaar kennis draagt van het wettelijk bewijsrecht. Hij kan dan beter inschatten of het door hem opge maakte pv op zichzelf wel voldoende bewijs op kan leveren voor het vermoedelijk gepleegde strafbare feit (alle vereiste bestanddelen!) of dat er nog nader onderzoek verricht moet worden. Helaas laat de vereiste kennis te wensen over.

Bewijzen in het strafrecht 'kan worden omschreven als aantonen dat in redelijkheid niet kan worden getwijfeld aan de juistheid van het verwijt dat aan de verdachte wordt gemaakt. Absolute zekerheid behoeft er niet te zijn. Wiskundig bewijs waar geen speld tussen is te krijgen, wordt niet vereist'.² Daarbij kan nog een algemeen en vaak genoemd uitgangspunt van het strafrechtelijk bewijsrecht genoemd worden: beter honderd schuldigen vrijgesproken dan één onschuldige veroordeeld.

² Corstens, 7e druk, p. 674.

Art. 338 Sv bepaalt dat het bewijs dat de verdachte het tenlastegelegde feit heeft begaan, door de rechter slechts kan worden aangenomen, indien hij daarvan **uit het onderzoek op de terechtzitting** door de inhoud van **wettige bewijsmiddelen** de **overtuiging** heeft bekomen. Wettig bewijs alleen volstaat dus niet, de rechter moet op grond van die bewijsmiddelen ook de overtuiging hebben dat de verdachte het ten laste gelegde feit heeft begaan.

Ingevolge art. 339 lid 1 Sv worden als **wettige bewijsmiddelen** alleen erkend:

1. Eigen waarneming van de rechter (art. 340 Sv).
2. Verklaringen van de verdachte (art. 341 Sv).
3. Verklaringen van een getuige (art. 342 Sv).
4. Verklaringen van een deskundige (art. 343 Sv).
5. Schriftelijke bescheiden (art. 344 Sv).

Feiten of omstandigheden van algemene bekendheid behoeven geen bewijs (art. 339 lid 2).

Voornoemde opsomming van de bewijsmiddelen is allesomvattend (limitatief). Andere dan deze vijf genoemde bewijsmiddelen zijn dan ook niet toegestaan.

Sv bevat ook regels over **bewijsminima**. Op zichzelf zijn immers onvoldoende om tot een bewezenverklaring over te gaan:

- de verklaring(en) van de verdachte (art. 341 lid 4 Sv);
- de verklaring(en) van één getuige (art. 342 lid 2 Sv);
- één ander geschrift (art. 344 lid 1 onder 5 Sv). Ingevolge art. 344 lid 2 Sr geldt voor een schriftelijk bescheid in de vorm van een pv van een opsporingsambtenaar een uitzondering (unieke bewijskracht): het bewijs dat de verdachte het tenlastegelegde feit heeft gepleegd, kan door de rechter worden aangenomen op het pv van een opsporingsambtenaar.

Naast voornoemde verklaring(en) of geschrift(en) zal er nog tenminste één ander bewijsmiddel moeten zijn. Naast een verklaring van een getuige bijv. een verklaring van een andere getuige of een verklaring van de verdachte of een schriftelijk bescheid. Of naast een ander geschrift bijv. nóg een ander geschrift of een verklaring van de verdachte of een getuige.

Voor schriftelijke bescheiden bevattende verklaringen van bedreigde / afgeschermde getuigen, anoniem gebleven personen en verklaringen van getuigen waarmee een afspraak is gemaakt (kroongetuigen) gelden aanvullende eisen, zie art. 344a Sv.

De bewijsminima gelden overigens voor het ten laste gelegde strafbare feit in zijn geheel en **niet voor ieder bestanddeel** van die tenlastelegging. Er kunnen bij een veroordeling dus bestanddelen zijn waarvoor slechts één bewijsmiddel aanwezig is (bijv. toebehoren bij diefstal). Het verband tussen het bewijsmateriaal moet duidelijk en niet te ver verwijderd zijn.

Een goed opsporingsonderzoek en een juiste relatering van het hetgeen ter opsporing is verricht en/of bevonden (zie art. 152 Sv) waaronder bijv. een juiste verwerking van verklaringen van getuigen en de verdachte in het pv is ook in zaken met een minimale bewijspositie van groot belang!

Voorgaande is extra van belang omdat het pv van een opsporingsambtenaar binnen het bewijsrecht een zeer belangrijke rol speelt. Veel zaken worden immers

afgedaan op (bijna alleen) dat pv. En alles wat niet in het pv staat, bestaat niet (tenzij bijv. een verklaring verdachte of getuige op zitting en feiten van algemene bekendheid). Zie voor een omvangrijke (praktijkgerichte) bespreking van het pv én het bewijsrecht verder het zakboek Pv en Bewijsrecht.

1.10 Algemene tips voor beoordelen zaak

- Bestudeer het pv / de casus. Ga niet alleen op de stoel van de OvJ zitten *maar vooral op die van de advocaat en rechter*.
- 'Wat zijn wij aan het doen?': wat doet de opsporingsambtenaar en waarop baseert hij dat (bevoegdheid). Daarbij mag de opsporingsambtenaar zich vergissen in de grondslag van zijn bevoegdheid: als hij maar bevoegd is: zie uitgebreid het zakboek Sv HulpOvJ 3.1.
- Bij het betreden van een woning:
 - o bevoegdheid (strafvordering of hulpverlening (7 lid 2 Pw))?
 - o machtiging binnentreden (niet vereist bij ernstig en onmiddellijk gevaar voor veiligheid personen/goederen waardoor terstond binnentreden moest worden: art. 2 lid 3 Awbi)?
 - o of toestemming (vrijwillig en bewust)?
- Speel de advocaat van de verdachte: wat zijn de zwakke punten in de zaak en is er toch niet een niet-ontvankelijkheid, vrijspraak of lagere straf dan verdient uit te slepen?
- Bestudeer in voorkomende gevallen de voor de betreffende zaak relevante regelgeving. Gelet op het grote aantal recente wetswijzigingen verdient het aanbeveling te zoeken op wetten.nl en gebruik bij oudere zaken de wettekst van de pleegdatum-/periode (zie wetten.nl: zoeken op pleegdatum).
- Bewijsuitsluiting van onrechtmatig verkregen bewijs is inmiddels uitzonderlijk (zie 1.14).
- Bespreek afbreukgevoelige zaken en/of zaken met een zeker veiligheidsrisico (op zitting) vooraf met de OvJ zodat mogelijk maatregelen getroffen kunnen worden.
- Stel jezelf de vraag wat je wil bereiken met de zaak. De oplossing kan ook (mede) buiten het strafrecht gelegen zijn. Denk bijv. aan een bemiddeling, rechterlijke machtiging/ibs van een psychiatrisch patiënt en het stelsel bewaken en beveiligen.
- Jurisprudentie van je eigen Rb kun je terug vinden op rechtspraak.nl (selecteer uw eigen Rb onder 'uitgebreid zoeken'). Betreft overigens bijna uitsluitend uitspraken van de meervoudige strafkamer (de wat zwaardere strafzaken), de politierechter doet bijna altijd direct mondeling uitspraak en die uitspraken worden niet gepubliceerd.

1.11 Voorvragen

Art. 348 Sv verplicht de rechter op de grondslag van de tenlastelegging in de dagvaarding (bijv. een diefstal gepleegd op een bepaald tijdstip en op een bepaalde plaats) en naar aanleiding van het onderzoek op de terechtzitting te beslissen over:

1. De geldigheid van de dagvaarding.
2. Zijn bevoegdheid tot kennisneming van het tenlastegelegde feit.
3. De ontvankelijkheid van de OvJ.
4. Of er redenen zijn voor schorsing van de vervolging.

Het is dus verstandig om ook deze punten bijtijds bij de beoordeling van de zaak te betrekken.

Sub 1. Geldigheid dagvaarding

De dagvaarding moet geldig betekend zijn (art. 585 Sv e.v.), waarbij tevens een minimum termijn voor de zitting in acht moet worden genomen: 10 dagen voor de meervoudige kamer (art. 265 Sv), 10 dagen voor de kantonrechter (art. 398 Sv) en 3 dagen voor de politierechter (art. 370 Sv).

Sub 2. Bevoegdheid rechter

Bij de bevoegdheid ('competentie') van de rechter gaat het om de absolute en relatieve bevoegdheid.

- Absolute bevoegdheid: grofweg misdrijven bij de Rb (politierechter of meervoudige kamer) en overtredingen bij de kantonrechter. Zie over deze absolute competentie art. 45 Wet op de rechterlijke organisatie i.v.m. art. 382 Sv.
- Relatieve bevoegdheid: bij welke absoluut bevoegde rechter moet de zaak worden aangebracht (bijv. bij de Rb Midden-Nederland of Amsterdam). De regels voor de relatieve bevoegdheid zijn opgenomen in art. 2 Sv e.v. Zo is de Rb Midden-Nederland relatief bevoegd als het betreffende strafbare feit binnen het rechtsgebied van die Rb is begaan of als de verdachte binnen het rechtsgebied van die Rb diens woon- of verblijfplaats heeft. Het mag duidelijk zijn dat dit uit het pv dient te blijken. *Zeker als het feit via telecommunicatie of in een trein is gepleegd, wil dit nog weleens in het pv ontbreken.*

Sub 3. De ontvankelijkheid van de OvJ

Als de rechter het OM in een strafzaak niet-ontvankelijk verklaart, dan heeft dit tot gevolg dat de rechter de betreffende zaak (op dat moment) niet verder in behandeling neemt. Einde zaak dus, behoudens herstelbare vormverzuimen en/of een mogelijk hoger beroep. Een niet-ontvankelijkheid kan bijv. in de volgende gevallen worden uitgesproken.

- Als het feit verjaard is. Zie over de verjaringstermijnen art. 70 Sr: bijv. 3 jaar bij overtredingen en 6 jaar bij 'kale' bedreiging, belaging, mishandeling, verduistering en vernieling (wordt nog wel eens over het hoofd gezien).
- Als de vereiste klacht ontbreekt. Bijv. bij vernieling (relatief klachtmisdrijf!) of belaging (absoluut klachtmisdrijf). Let nog op dat bij relatieve klachtdelicten strafvervolgning altijd (ook met klacht dus) uitgesloten is als het om de niet van tafel en bed of van goederen gescheiden echtgenoot van het slachtoffer gaat (art. 316 lid 1 Sr). Zie voor de vervolgingsuitsluitingsgrond, klachtmisdrijven en *herstelmogelijkheden* uitgebreid het zakboek Sv HulpOvJ 10.4.
- Wegens onrechtmatig optreden van politie en/of justitie (zie art. 359a Sv). 'Daarvoor is alleen plaats in geval het vormverzuim daarin bestaat dat met de opsporing of vervolging belaste ambtenaren ernstig inbreuk hebben gemaakt op beginselen van een behoorlijke procesorde waardoor doelbewust of met grove veronachtzaming van de belangen van de verdachte aan diens recht op een eerlijke behandeling van zijn zaak is tekort gedaan'. Deze niet-ontvankelijkheid komt gelukkig niet vaak meer voor!

Zie over niet-ontvankelijkheid (en onrechtmatig verkregen bewijs) uitgebreid het zakboek Sv HulpOvJ 3.9.

Sub 4. Redenen voor schorsing

Een voorbeeld hiervan is te vinden in art. 16 Sv: als de verdachte aan een zodanige gebrekkige ontwikkeling of ziekelijke stoornis van zijn geestvermogens lijdt, dat hij niet in staat is de strekking van de tegen hem ingestelde vervolging te begrijpen, schorst de rechter de vervolging, in welke stand zij zich ook bevindt. Schorsing van de vervolging is zeer uitzonderlijk. Overigens kan het onderzoek ter terechtzitting ook worden geschorst (bijv. voor een nader onderzoek). Dit is

echter wat anders. Bij een schorsing van het onderzoek ter terechtzitting eindigt de strafzaak niet met een einduitspraak.

Oordeel rechter over voorvragen

Als het onderzoek naar deze zogenaamde 'voorvragen' daartoe aanleiding geeft, spreekt de Rb achtereenvolgens uit (art. 349 Sv):

Sub 1: nietigheid van de dagvaarding.

Sub 2: onbevoegdheid van de Rb.

Sub 3: niet-ontvankelijkheid van de OvJ.

Sub 4: schorsing van de vervolging.

Daarmee is de rechter dus niet toegekomen aan de hoofdvraag of de verdachte het tenlastegelegde feit heeft gepleegd. De zaak zal:

Sub 1: opnieuw gedagvaard moeten worden.

Sub 2: alsnog bij de bevoegde rechter moeten worden aangebracht.

Sub 3: bij herstelbare vormverzuimen (bijv. het herstel van het kennelijk ontbreken van de klacht) opnieuw kunnen worden aangebracht. Is de OvJ niet-ontvankelijk verklaard wegens onrechtmatig optreden van politie en/of het OM, dan resteert een mogelijk hoger beroep. Verjaring is onherstelbaar en betekent dus einde vervolging.

Sub 4: opnieuw aangebracht moeten worden nadat de grond aan de schorsing komt te ontvallen.

Het pv is uiteraard de belangrijkste kenbron als het gaat om de bevoegdheid van de rechter en de ontvankelijkheid van de OvJ. Zie hierover ook het zakboek Pv en Bewijsrecht.

1.12 Beeldmateriaal

Als er beeldmateriaal (foto's/film) beschikbaar is, bekijk dat dan om verrassingen te voorkomen (er zijn in het verleden helaas teveel verrassingen geweest). Vaak zal de advocaat ook de beelden willen zien en dat geldt in toenemende mate voor de rechter (op eigen initiatief). Voeg het gebruikte beeldmateriaal als het ook maar enigzins nodig lijkt bij de processtukken (en niet bijv. een slechte zwartwit kopie van een scherpe kleurenafbelding / slecht screenshot van bewakingsvideo zonder achterliggende video).

1.13 Betreden woning

Check altijd de bevoegdheid van de binnentreders en de als regel vereiste machtiging binnentreden woning. Een machtiging binnentreden is uitsluitend niet vereist in de volgende gevallen.

- Indien ter voorkoming of bestrijding van ernstig en onmiddellijk gevaar voor de veiligheid van personen of goederen terstond in de woning moet worden binnengetroden (art. 2 Awbi, zie voor voorbeelden het zakboek Sv HulpOvJ 7.3).
- Bij bewuste en vrijwillige toestemming (zie over toestemming het zakboek Sv HulpOvJ 3.3).

1.14 Vormverzuim (onrechtmatig verkregen bewijs)

Vormverzuimen leiden bijna niet meer tot niet-ontvankelijkheid of bewijsuitsluiting.

Niet-ontvankelijkverklaring OM

'Komt (...) als rechtsgevolg slechts in uitzonderlijke gevallen in aanmerking.

Daarvoor is alleen plaats in geval het vormverzuim daarin bestaat dat met de opsporing of vervolging belaste ambtenaren ernstig inbreuk hebben gemaakt op beginselen van een behoorlijke procesorde waardoor doelbewust of met grove

veronachtzaming van de belangen van de verdachte aan diens recht op een eerlijke behandeling van zijn zaak is tekort gedaan'.

Bewijsuitsluiting

Onrechtmatig verkregen bewijs wordt door de rechter al lang niet meer automatisch uitgesloten van het bewijs. Aan bewijsuitsluiting worden door de HR strenge eisen gesteld. Bewijsuitsluiting komt slechts in aanmerking als door de onrechtmatige bewijsgaring **een belangrijk (strafvorderlijk) voorschrift of rechtsbeginsel in aanzienlijke mate is geschonden**. De HR³ noemt de volgende voorbeelden.

1. Ter verzekering van het recht van de verdachte op een eerlijk proces.
2. Als middel om toekomstige vergelijkbare vormverzuimen die onrechtmatige bewijsgaring tot gevolg hebben te voorkomen en een krachtige stimulans te laten bestaan tot handelen in overeenstemming met de voorgeschreven norm.
3. Als het desbetreffende vormverzuim zo vaak voorkomt dat zijn structureel karakter vaststaat en de verantwoordelijke autoriteiten zich, vanaf het moment waarop dit structurele verzuim hun bekend moet zijn geweest, onvoldoende inspanningen hebben getoond overtreedingen van het desbetreffende voorschrift te voorkomen.

Buruma⁴ vatte e.e.a. samen door op te merken dat bewijsuitsluiting pas kan plaatsvinden bij schending van het recht op een eerlijk proces of bij heel ernstige of structurele inbreuken op andere rechten van de verdachte.

Bij het vermoeden van onrechtmatig verkregen bewijs moet eerst vastgesteld worden óf er wel sprake is van een vormverzuim. En niet bijv. van:

- **vergissen in de grondslag van de bevoegdheid** of
- een **verkeerde conclusie van een opsporingsambtenaar**, bijv. dat hij meende en dus in het pv relateerde dat hij aan het doorzoeken was, maar dat van een doorzoeking op het moment van ibn (nog) geen sprake was.

Zie over vormverzuimen (onrechtmatig verkregen bewijs) verder uitgebreid het zakboek Sv HulpOvJ 3.9 e.v.

Conclusie

Niet zomaar seponeren, maar zo nodig overleggen met het OM / de OvJ. Besteed in de voorbereiding aandacht aan een eventueel verzuim (aard, ernst, vergissing in grondslag bevoegdheid, bevoegdheid zou zeker verleend zijn, enz.) en stel voor tot welk gevolg dat zou moeten leiden (niet-ontvankelijkheid, bewijsuitsluiting, strafmatiging, slechts de constatering dat het onrechtmatig was). Motiveer!

1.15 Art. 63 Sr (in rekening brengen eerdere veroordeling)

Art. 63 Sr

Indien iemand, nadat hem een straf is opgelegd, schuldig wordt verklaard aan een misdrijf of een overtreding voor die strafoplegging gepleegd, zijn de bepalingen van deze titel voor het geval gelijktijdig straf wordt opgelegd van toepassing.

De vraag is dus welke straf op zou zijn gelegd als de zaken gezamenlijk zouden zijn behandeld. Bij het sterk van toepassing zijn van dat art. 63 Sr (de straf zou niet of nauwelijks hoger zijn geworden), is het de vraag wat er verder met de zaak

³ HR 19-02-13, LJN BY5321 (hulpOvJ gezakt voor herexamen hulpOvJ-certificaat: met noot Keulen in NJ 2013/308).

⁴ Buruma, jaarrede Nederlandse Juristenvereniging, NJB 2014, afl. 27.

(verdachte) moet gebeuren. Wél uiteraard denken aan de belangen van een eventueel benadeelde partij. Zie voor andere beslissingen n.a.v. het eind-pv par. 1.9 van het zakboek Pv en Bewijsrecht.

1.16 Klachtmisdrijven

Absolute klachtmisdrijven

- Art. 207b Sr: meeneed tijdens 'videoconferentie'.
- Art. 261 t/m 271 Sr: 'beledigings'misdrijven, zie art. 269 Sr. Een klacht is weer niet vereist als de belediging wordt aangedaan aan:
 - o het openbaar gezag, een openbaar lichaam of een openbare instelling;
 - o een ambtenaar gedurende of ter zake van de rechtmatige uitoefening van zijn bediening.
- Art. 272 en 273 Sr (schending van geheimen).
- Art. 281 Sr (schaking).
- Art. 284 lid 1 onder 2 Sr (dwang d.m.v. smaad(schrift)).
- Art. 285b Sr (belaging/stalking).
- Art. 318 Sr (afdreiging).
- Art. 420 Sr (bepaalde drukpersmisdrijven).

Relatieve klachtmisdrijven

- Art. 310 t/m 315 Sr (titel diefstal en stroperij) (art. 316 Sr).
- Art. 317 en 318 Sr (titel afpersing en afdreiging) (art. 319 Sr).
- Art. 321 t/m 323a Sr (titel verduistering) (art. 324 Sr).
- Art. 326 t/m 337 Sr (titel bedrog) (art. 338 Sr).
- Art. 348 Sr (benadeling schuldeisers of rechthebbenden).
- Art. 350 t/m 352 Sr (titel vernieling) (art. 353 Sr).

Als er sprake is van een **relatief klachtdelict** (door het bestaan van een in art. 316 lid 2 Sr genoemde relatie tussen de aangever en de verdachte) dan moet in de klacht worden opgenomen dat de klager de vervolging verlangt van die bepaalde verdachte. Niet volstaan kan worden met het noemen van het misdrijf. Het gaat er immers om dat vaststaat dat het slachtoffer (de klager) ondanks het bestaan van de in art. 316 Sr genoemde familierelatie met die bekende verdachte vervolging van die verdachte wenst.

Ingevolge 316 lid 3 Sr neemt de klachttermijn bij relatieve klachtdelicten pas een aanvang een dag nadat de identiteit van de verdachte aan de tot klacht gerechtigde bekend werd.

Let nog op dat bij relatieve klachtdelicten strafvervolging altijd (ook met klacht dus) is uitgesloten als het om de niet van tafel en bed of van goederen gescheiden echtgenoot van het slachtoffer gaat (art. 316 lid 1 Sr).

Zie voor ruime herstelmogelijkheden bij verzuim het zakboek Sv HulpOvJ 10.4 e.v.

1.17 Check opsporingsbevoegdheid boa

Als de buitengewoon opsporingsambtenaar (boa) geen opsporingsbevoegdheid heeft voor het strafbare feit waarvoor hij pv heeft opgemaakt, dan heeft dat pv voor dat feit geen unieke bewijskracht. Als er dan niet meer bewijs is dan dat pv, zal er vrijspraak volgen.

Onder schriftelijke bescheiden worden ingevolge art. 344 lid 1 onder 2 Sv onder meer verstaan pv's:

- in de wettelijke vorm opgemaakt;

- door colleges en personen, die daartoe bevoegd zijn, en
- behelzende hun mededeling van feiten of omstandigheden, door hen zelf waargenomen of ondervonden.

En ingevolge art. 344 lid 2 Sv kan het bewijs dat de verdachte het tenlastegelegde feit heeft gepleegd, door de rechter worden aangenomen op uitsluitend het pv van een opsporingsambtenaar (in het vakjargon wordt dan ook opgemerkt dat dit pv "unieke bewijskracht" heeft).

Daarvoor is dus ingevolge het hiervoor vermelde art. 344 lid 1 onder 2 Sv onder meer wél vereist dat het de opsporing betreft van een feit waarvoor de opsporingsambtenaar ook opsporingsbevoegdheid heeft. Daarvan is bij boa's niet altijd sprake. Het betreffende pv geldt dan als 'ander geschrift' (art. 344, lid 1 onder 5). Een dergelijk pv heeft dan uitsluitend bewijskracht 'in verband met de inhoud van andere bewijsmiddelen'. Bijv. naast een getuigenverklaring, een bekentenis van de verdachte maar ook naast een ander geschrift (bijv. een pv van een collega-boa). En als dat ander bewijsmateriaal er niet is, dan zal er onherroepelijk vrijspraak volgen. In de praktijk gebeurt het regelmatig dat boa's slechts een aangifte hebben gedaan of een getuigenverklaring bij een andere opsporingsambtenaar hebben afgelegd. Het is ongewenst om daarmee te volstaan als de boa bevoegd is het betreffende feit op te sporen (want aangifte of getuigenverklaring heeft geen unieke bewijskracht en aldus mogelijk te weinig bewijs). Zie hierover verder par. 3.4 van het zakboek Pv en Bewijsrecht.

1.18 Beoordeel welke tenlastelegging past bij casus/pv

Vaar bijv. niet blind op de conclusie van de politie op het 'schutblad'. En ook hier geldt: ga op de stoel van de advocaat zitten. Zorg ervoor dat de OvJ en rechter nog alle kanten op kunnen. Is het onduidelijk of verdachte het feit alleen heeft gepleegd? Leg dan ook medeplegen ten laste (mits mogelijk sprake van bewuste en nauwe samenwerking) en zie ook 1.20 en 1.21. Denk ook aan functioneel daderschap (zie 3.16).

1.19 Moeilijke tenlasteleggingen

Laat moeilijke tenlasteleggingen door een collega lezen (en zo mogelijk een dagje laten liggen om vervolgens weer te bekijken).

1.20 Twijfel mogelijk over voltooid zijn feit?

Bij ook maar enige twijfel over voltooid zijn van het misdrijf, altijd subsidiair poging ten laste leggen (zie over poging uitgebreid 3.1 e.v.)!

1.21 Twijfel mogelijk over (mede)plegen?

Bij ook maar enige twijfel over de vraag of verdachte wel voldoende nauw samengewerkt heeft, altijd subsidiair medeplichtigheid ten laste leggen!

Medeplegen vereist (zie uitgebreid 3.9):

- bewuste en nauwe samenwerking;
- gericht op de totstandkoming van een strafbaar feit.

E.e.a. hangt af van de concrete omstandigheden van het geval (tijdig, juist en volledig onderzoeken en verwerken in pv dus).

Bij de medepleger dient sprake te zijn van dubbel opzet: opzet gericht op:

- het tot stand brengen van het feit én
- samenwerking met de andere dader(s).

Bijv. door nauwe betrokkenheid bij de planning, voorbereiding en organisatie. Voorwaardelijk opzet (zie 2.8) kan daarbij volstaan.

Niet vereist voor medeplegen

- Uitdrukkelijk en vooraf gemaakte afspraken (een vooropgezet plan), ook stilzwijgende samenwerking is voldoende.
- Lijfelijke aanwezigheid op de plaats van de uitvoering van het delict.
- Het zelfstandig verrichten van een uitvoeringshandeling.

Afbakening medeplegen / medeplichtigheid (zie uitgebreid 3.9)

Kort

Medeplegen bestaat uit een voldoende nauwe en bewuste samenwerking met anderen. Bij medeplichtigheid gaat het om het bevorderen of vergemakkelijken van een misdrijf dat door anderen wordt begaan.

Uitgebreid

'Indien het tenlastegelegde medeplegen in de kern niet bestaat uit een gezamenlijke uitvoering, maar uit gedragingen die met medeplichtigheid in verband plegen te worden gebracht (zoals het verstrekken van inlichtingen, op de uitkijk staan, helpen bij de vlucht), rust op de rechter de taak om (...) dat medeplegen nauwkeurig te motiveren. Bij de vorming van zijn oordeel dat sprake is van de voor medeplegen vereiste nauwe en bewuste samenwerking, kan de rechter rekening houden met onder meer de intensiteit van de samenwerking, de onderlinge taakverdeling, de rol in de voorbereiding, de uitvoering of de afhandeling van het delict en het belang van de rol van de verdachte, diens aanwezigheid op belangrijke momenten en het zich niet terugtrekken op een daartoe geëigend tijdstip.

Indien de verdachte hoofdzakelijk gedragingen na de uitvoering van het strafbare feit heeft verricht, is in uitzonderlijke gevallen medeplegen denkbaar. Maar een geringe rol of het ontbreken van enige rol in de uitvoering van het delict zal dan wel moeten worden gecompenseerd, bijv. door een grote(re) rol in de voorbereiding, terwijl in de bewijsvoering in zulke uitzonderlijke gevallen ook bijzondere aandacht dient te worden besteed aan de vraag of wel zo bewust en nauw is samengewerkt bij het strafbare feit dat van medeplegen kan worden gesproken, in het bijzonder dat en waarom de bijdrage van de verdachte van voldoende gewicht is geweest om de kwalificatie medeplegen te rechtvaardigen'.⁵ De HR overwoog ook 'dat aan het zich niet distantiëren op zichzelf geen grote betekenis toekomt. Het gaat er immers om dat de verdachte een wezenlijke bijdrage moet hebben geleverd aan het delict'.⁶

Bij twijfel dus subsidiair medeplichtigheid ten laste leggen

'Het ontbreken van een precieze afgrenzing tussen medeplegen en de andere deelnemingsvormen brengt mee dat het OM in voorkomende gevallen er goed aan doet de rechter een keuzemogelijkheid te bieden door daarop toegesneden varianten in de tenlastelegging op te nemen. Als het OM (...) uitsluitend het medeplegen en niet ook de medeplichtigheid heeft tenlastegelegd, moet de

⁵ HR 21-04-15, ECLI:NL:HR:2015:1094 (met noot Mevis in NJ 2015/392).

⁶ HR 14-04-15, ECLI:NL:HR:2015:929 (met noot Mevis in NJ 2015/394), onder verwijzing naar HR 02-12-14, ECLI:NL:HR:2014:3474 (met noot Mevis in NJ 2015/390).